సినిమా

రామా రావణీయం
సీతారామకల్యాణం

స్వరలహరి పరవళ్లలో తేలి, అకుంఠిత శివభక్తి తాత్పర్యంలో తూలి, రసానుభూతి భంగాలలో సోలి, తనకు ఆసురికమై కనుపించిన హరి కథలకు వడులుకొని త్రిలోకవిద్రావణుడైన రావణబ్రహ్మ పురాణకథను రసజ్ఞులకు సంగీత సంచికగా ధారాళ నాటకంగా కూడుకుంటూ కాలక్షేపంగా కన్నుల పండువుగా సమర్పించారు నేషనల్ ఆర్ట్ థియేటర్ వారు.

వాల్మీకి రామాయణంలో ప్రోక్తం కాని పూర్వగాథలు మొదలుకొని 'సీతారామ కళ్యాణం' వరకు వినవచ్చే ఎడతెగని కనవచ్చే శ్రుతికథలు ఆధారంగా 'రావణ కథ'ను 'సీతారామ కళ్యాణం' పేరిట వీరు నిర్మించారు. డిసెంబరు 28. వ తేదీ విజయా ఉద్యానవనంలో పత్రికా రచయితలకు ప్రత్యేకంగా ఈ చిత్రం ప్రదర్శించారు.

రావణాసురుడు త్రిలోకాధిపత్యం వహించి సాగర మథనం నాటి వంచనకు ప్రతిబంధక హరి, సురలకు చేయాలనే ప్రతీకార హుంకారంతో కైలాస లాసవిలాసహాసుడయిన శివునివద్దకు వెడతాడు. కాని నందీశ్వరుడు పర్వతపాదం వద్ద అతనిని అడ్డగించి వీలు లేదంటాడు. అందుపైన నందిని రావణుడు 'వానరుడా' అని పరిహాసిస్తాడు. అయితే ఆ వానరుల వల్లనే నీవు నిర్జితుడవగుదువని నంది రావణుని శపిస్తాడు. ఒక వికటాట్టహాసంతో పరిహాసం చేసి, శివుడు ప్రత్యక్షం కాలేదనే కినుకతో కైలాస గిరినే ఎత్తి లంకలో ప్రతిష్ఠించాలనుకుంటాడు రావణుడు. శృంగభంగం జరిగి పతితుడవుతాడు. అతనిలో పట్టుదల మరింత గట్టిపడి కడుపు చించుకుని నాడులు లాగి వీణగా రుద్రవీణగా మీటి నిర్వాణగాన ప్రస్తారంతో ఒరిగి కన్ను మూస్తాడు. అతని శివదీక్షకు మెచ్చి శివుడు ప్రత్యక్షమై రావణుని అభీష్టసిద్ధికి సురలవల్ల కీడులేకుండా వరం ప్రసాదిస్తాడు. లంకానగరమంతా యాగహోమ హావిస్సులు తనకే చెందాలని, హరినామం వినిపించరాదని, దేవతలు హవిర్భాగం పొందరాదని శాసిస్తాడు.

ఈ కల్లోలంలో దేవతలంతా నారదుని నాయకత్వాన పాలసంద్రం పట్టుమంటంగా లక్ష్మితో సరసవినోదంలో ఉన్న శ్రీ మహావిష్ణువువద్దకు వస్తారు. 'పాహి పాహి' అంటారు. లక్ష్మి పద్మాక్షు మహారాజకుమారి అయిన మాతులుంగిగా జనిస్తుంది. ఆమె యుక్తవయస్క కాగానే పద్మాక్షుడు స్వయంవరం చాటిస్తాడు. నారదుడీ వార్త రావణుడి చెవిని వేసి స్వయంవరానికి పంపి, మండోదరితో భర్త అతిచారం గురించి భయంకరమైన భవితవ్యం చల్లిస్తాడు. రావణుడు స్వయంవరంలో మాతులుంగిని ఆకర్షించడు. పద్మాక్షుడితో విరోధించి వధిస్తాడు. నారాయణ పాదాంకితమైన మాతులుంగి పరివ్రాజకి అయి హిమవత్సాను సీమలలో తపశ్చర్యలోకి దిగుతుంది. ఆమెను అన్వేషిస్తూ రావణాసురుడు వ్యోమవీధిలో రంభా నాట్యసంరంభం చూసి ముగ్ధుడై, వరుస వావి పాటించక ఆమె వారించినా ఆమెను లోగొంటాడు. ఇది విన్న నలకూబరుడు పరస్త్రీ స్పర్శ తగిలితే తలపగిలి పోతుందని రావణునికి శాపం విధిస్తాడు. తపస్విని అయిన మాతులుంగిని పట్టబోయిన రావణుని బాధపడలేక శీలజ్వాల ఆమెను దహించివేస్తుంది. ఇది ఒక ఆడదాని వంచనగా కించపడిన రావణుడు ఆ చితాభస్మం ఒక మందసంలో ఉంచి అంతఃపురం చేరుస్తాడు. ఇది చూసి మండోదరి అమంగళమని వాపోతుంది. విభీషణ, కుంభకర్ణులు విశదించి రావణుని కీడు తగదని చెబుతారు. చివరకు మండోదరి ఆ మందసం రాక్షసుల చేత్చి లంకవెలుపల సముద్రందాటి భూస్థాపితం చేసి రమ్మంటుంది. ఆ మందసం జనక మహారాజసౌధం ఆవరణలో భూస్థాపితం చేస్తారు అసురులు.

ఇక అయోధ్యలో దశరథుడు అశ్వమేధము, పుత్రకామేష్టి వశిష్ఠుని అనుమతితో నిర్వహించి పుత్రవాంఛా ఫలసిద్ధితో తరిస్తాడు. శ్రీరామ, భరత, లక్ష్మణ, శత్రుఘ్నులను సత్యవిక్రములు ఉదయిస్తారు. అయోధ్యతో పాటు అఖిలభువనభవనం ఆనంద నిలయమై పోతుంది. మిథిలలో కూడా జనకుడు బిడ్డలకోసం ఒక యాగం ప్రారంభించి నారదుని సూచనతో తన సౌధావరణం సేద్యం చేయిస్తాడు. ఆ సమయంలో నాగటి చాలులో మందసం దొరుకుతుంది. నారదుడు ఆ మందసం తీసి తెరచి చూస్తాడు. సీతాదేవిగా లక్ష్మి ఆవిర్భవిస్తుంది. సీతారామ జననం వరకు కథ ఈ రీతిగా నడుస్తుంది.

ఆ తర్వాత సీతా స్వయంవరం వరకు కథ రామాయణ ప్రోక్తంగానే కొంత నడుస్తుంది. శివధనుర్భంగం చేయలేక రావణుడు సీతా స్వయంవరంలో శృంగభంగం పొంది వెళ్లిపోతాడు. శ్రీరామచంద్రుడు, సీతాకరగ్రహణం చేస్తాడు. లోకకల్యాణకారణమైన 'సీతారామకళ్యాణం' జరుగుతుంది.

రావణుని క్రౌర్యం ఇక్కడ విశ్వరూపం దాల్చి తరువాత రామకథకు నాంది అవుతుంది. పరశురాముని రామునిపై పురికొల్పుతుంది. రాముని వలచివచ్చిన శూర్పణఖను రావణుడు దూషిస్తాడు.

ఇంతవరకే 'సీతారామ కళ్యాణం'లో నిర్మాతలు చిత్రీకరించారు.

'సీతారామజననం' వరకు ఈ చిత్రంలో రావణకథగా చూపిన ఘట్టాలు వాల్మీకి రామాయణంలో లేవు. కొన్ని శివపురాణాలలోను, కొన్ని కట్టుకథలు, జనశ్రుతుల రూపంలోను చిరకాలంగా వినవస్తున్నాయి. కైలాసపర్వతం పెకలించేఘట్టం పెక్కుకథలు రకరకాలుగా ఉన్నాయి. మండోదరిని కైలాసగిరి పాదం క్రిందనుండి తీసి కరగ్రహణం చేయడంకోసం రావణుడు కైలాసగిరిని పెకలించినట్లు బహుశ్రుతి. అంగుడు వాలి తోడ్పడినట్లు, వాలికి మండోదరికి కలిగిన

(62 వ పేజీ చూడండి)

అన్నపూర్ణవారి 'వెలుగునీడలు'లో నాగేశ్వరరావు, సావిత్రి.

రూపుడే అంగదుడు (?) అనే విపులశ్రుతి ఉంటోంది వినిపిస్తుంది. ఏది ఏమైనా మూలంలో లేని కల్పితగా వర్ణించే పురాణాలు అనేకం. అవే నిర్మాతలు గ్రహించడం మంచిదకరం.

రావణబ్రహ్మ ప్రతిలో రౌద్రపాత్ర్యం గల సర్వంతో తిలకించి పాడుతుండే సాధుజాలుడుగా మారిన కథలన్నీ కడు రమ్యంగా చిత్రించినా, కొన్ని చోట్ల నారదుడు ప్రవేశించి నాటక సూత్రధారిగా రావణునికి పెద్దకోరలు చూపినట్లు పురాణాలలో లేదు. ఒక సూత్రధారి వీరి కథానికి అవసరం కనుక అందుకు నారదుని వినియోగించుకోవడం నేటి తెరకథకుల పద్ధతి, ఉద్ధతి. కానీ శివధనుర్భంగ ఘట్టంలో రావణుని ప్రవేశం వాల్మీకిరామాయణ ప్రోక్తం కాదు. అలాగే కళ్యాణానంతరం అయోధ్యకు తరలిపోయేదారిలో పరశురాముడు రాముని ఎదుర్కొంటాడు. అంతే కాని రావణుడు వెళ్లి చెప్పగా గొప్పగా వచ్చి కళ్యాణమంటపంలో కలహించడు. కళ్యాణానికిముందు శూర్పణఖ శ్రీరాముని మోహనాకారం చూచి అతనిని వరించడం కేవలం కల్పన. ఇటువంటి కల్పనలతో మూలకథకు విభిన్నత కలిగినా విశిష్టత గోచరించదు. అలాగే మధుర మన్ని వేళాలలో రామాయణశ్లోకాలు, రంభా రావణ సంవాదంలో

రామారావణీయం
సీతారామకల్యాణం

(కే-వి కేజీ శరణాయి)

ఈ తెరరామాయణం (కంకంటి పాపరాజు) భాస్కరరామాయణ పద్యాలు వినిపిస్తే బాగుండేది.

ఏది ఏమయినా జనశ్రుతిలో కట్టుకథలు చూపిస్తుంటా తెరకు అనువదించడం ప్రశంసనీయము. అయితే సీతారామజననం నుండి రామకథకు మాతృక అయిన వాల్మీకి రామాయణం విధిగా అనుకరిస్తే ఈ చిత్రం ఉచితంగా ఉండేది.

ఈ చిత్రంలో రావణుడుగా నందమూరి తారక రామారావు ఉన్నతశిఖరాలు అందుకున్నాడు. మరపురాని రీతిలో పాత్రపోషణ చేసి, రక్తి కట్టించాడు. ఆ పాత్రపట్ల అతనికిగల అభిమానం అందుకు తాను చేసినకృషి, ప్రతిభ రావణపాత్రపోషణలో కళ్లకు కట్టాయి. మరపురాని నటనతో రౌద్ర, వికటాట్ట హాసాలు చేసి రావణుని లీలామాత్రంగా ప్రతిష్ఠించినందుకు రామారావు అభినందనీయుడు.

విశ్వామిత్రుడుగా గుమ్మడి సునాయాసంగా నటించాడు. శ్రీరాముడుగా హరనాథ్, సీతగా మణి, శూర్పణఖగా స్వర్ణ మండోదరిగా బి. సరోజ దర్శనీయులుగా ఉండి రాణించారు. మణి, స్వర్ణల నాటకము, అభినయము పాత్రమర్యాదకు పాత్రంగా ఉన్నాయి. తెరమీద నటనలో ప్రతి పాత్ర, గాత్రధారులకు అందరికి కలిసింది.

చిత్రానికి బలమైన ఆధారం గాలి పెంచల (బాలరాజా) నరసింహారావు మధురసంగీతం! తెరవెనుక పడిన కళాకారులను, ప్రతిభావంతులను, ముగ్గురందరు పిన్నవారిని ఇదివరలో వెలుగుకు తెచ్చిన నేషనల్ ఆర్ట్ థియేటర్స్ అభినందనీయం. ప్రతిపాట, పద్యమూ తెలుగుతనం తొణికిసలాడే జిలుగుతో పౌరాణిక సంప్రదాయ భాసురమై వన్నె తెచ్చింది. దేశీయమైన నాట్యాలతో స్వదేశీసంగీతం ఇందులో వీనులవిందుగా ఉంది. శ్రీరామ జననఘట్టంలోను రావణాంతకఘట్టం, సీతారామ కళ్యాణఘట్టం సంగీత నవ నిర్భరంగా చిత్రించారు.

నగలలో నిగనిగలు విరజిమ్ము మంటో అపరంజివర్ణ ఛాయ. రవి అనే నవయువకుడు ఛాయా మహేంద్రజాలంగా సంతరించాడు. తెరపై తారక రామారావు, తెరవెనుక తారలు గాలిపెంచల, రవి, త్రివిక్రమరావు.

చిత్రంలో శ్రుతిమించిన హాస్యంలేదు. గతి తప్పిన మాటలేదు. నిర్మాత త్రివిక్రమరావు అభినందనీయుడు. ★